

ДІЛО

Виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пош.
Ковто пошт. шас. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Публікації не заносяться.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 450 ш.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ш., Німеччині 150
ш., Швейцарії 5 ш. фр.,
Чехословаччині 30 ш. к. р.
Нова 150 ш. фр., Болгарії 750
ш., Австрії 150 ш. фр.
Адреса: I зод.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИЗПИРКА
20 сот.

Німецькі кредити для СРСР.

Ще з кінцем минулого року не можна було навіть допускати такої можливості, щоб Німеччина дала СРСР довготерміновий кредит. Тепер справа цілком змінилася. Невдано, бо минулого тижня, фінансова комісія німецького парламенту прийняла проєкт частинних гарантій з боку уряду тих кредитів, що їх дає німецький промисел більшовикам. Німеччина дає свою гарантію на 60 відс. призначених для СРСР кредитів суми 300.000.000 нім. марок.

Сума 300 мільонів має бути розділена так, що половина з неї має бути сплачена з кінцем 1925 р. а друга половина з кінцем 1930 р. Більшовицьке представництво в Берліні веде тепер переговори з провідними фірмами в справі відсотків. Група вимагає 11 відс. а більшовики дають тільки 9. Щоб операцію можна вважати вже й тепер вдатною. Більшовики пінуть напевно на уступки в справі відсотків, бо їм спішно одержати кредити, а парламент напевно затвердить постанову фінансової комісії. Німеччина дає гарантії тільки під умовою, що кредити будуть використані на точно означені цілі. Для догляду за ужиткуванням кредитів покликуються до життя окремі комісії. Чотирирічний кредит має бути зужитий на скоплення гірничого, нафтового і паперового промислу, а дволітні мають фінансувати доставку текстильних і сільсько-господарських машин.

Державна гарантія дається для тих кредитів виключно тому, що „при особливих умовах радянського устрою“ не можна було б надіятися, щоб приватні промислові заклади дали радянському уряду такі великі і такі довготермінові кредити. На початку лизали ми, що з кінцем минулого року про такі кредити для СРСР і про урядові гарантії для них з боку Німеччини не могло бути навіть мови. Що ж вплинуло тепер на таку зміну?

Причиною того є перш за все глибокі відносини в німецькому промислі. Він не має належного збуту ні в себе ні за кордоном і тим самим спричиняє застій у виробництві та безробіття. Німеччина заважала останніми часами на германські засоби, щоб з тими єврейськими боротися, а в першій мірі з безробіттям. Вона почала цілий ряд робіт при будові та напівдоріг, залізниць і т. п. Крім того в парламенті поновилося було внесення на удрінення урядових кредитів для промислу, щоб його пошприти та скріплити. Та це було б попомогло мало, бо, як сказано, на виробі нема збуту ні на своїх ні на чужих ринках. На цих останніх збут неможливий, бо Німеччина не може андержати конкуренції інших держав з низкою валютною. Не було нічого виходу, як форсувати експорт у СРСР. У зв'язку з тим пішла Німеччина більшовикам на стругу в справі кредитів і саме на ті кредити піду до СРСР перш за все німецькі машини та всяке обладнання для радянських фабрик і підприємств.

Отже кредити дістали більшовики завдяки переходовим труднощам. Німеччині на внутрішніх і закордонних ринках для свого промислу.

В цьому році найшла Німеччина і фінансово в такому положенні, що може вважатися на кредитування СРСР. Кредитова політика державного банку і безперервний наплив американських кредитів до Німеччини відтяжили до той міри фінансовий німецький ринок, що банки не мають змоги в сучасний мент безробіття і обмеження промислу розмістити свої засоби навіть на довгі речинці. Уже понизилася відсоткова стопа державного банку і надійшли на нові об'єкти. Проте нічого дивного, що саме тепер вдалося більшовикам осягнути такі високі кредити в Німеччині.

Ціла та кредитова операція має, як бачимо, наскрізь господарський характер і позбавлена всякого політичного підкладу. Ця справа дає німецькій пресі нагоду підкреслити, що німецький уряд не вважає себе у своїх відносинах до СРСР зв'язаним локсарськими трактатами в ніякому відношенні.

Аргументи Німеччини

Проти поширення Ради Ліги.

Канцлер Ліотер виловив перед гамбургським сесіоном голові аргументи, які спонукують Німеччину дочекатися постійного місця в Раді Ліги виключно для себе. Німецькі делегати були весь час тої думки, що коли хтось робить заходи, щоб вийти до нової організації, то ця організація лишається такою самою. Якщо правдою є те, що план поширення Ради Ліги є давній, тоді німецький уряд повинен би був знати про це заздалегідь, заки він просив про участь у Раді. Як Німеччина уклала собі план поширення Ради Ліги — про це вона не має ніяких даних, щоб висловитися уже тепер. Шойно коли Німеччина одержить постійне місце в Раді і познайомиться з подробицями організації Ліги, тоді зможе заявити у справі змін її складу. Німеччина сподівається, що союзні держави не дозволять запровадити мирову працю останніх лт відмовивши Німеччині прав до її становища.

Аргументи в користь Польщі.

Польща в інтерес Німеччини.

Визначний англійський публіцист і політик, Уільям Стед помістив статтю в обороні Польщі перед Лігою Націй. Він є тої думки, що її участь у Раді була б корисною для цілості європейської політики. Нехіть Англії до Польщі є острахом перед впливами Франції в Лізі, де Франція може здобути перевагу олькою латинських держав. Є в Англії оптимісти, які вірять, що Німеччина повинна погодитися з Польщею і вилізути з-під

ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО

в'їдуться заходом Українських Товариств у Львові
дня 18. березня 1926 р.

в салі „НАРОДНОГО ДОМУ“.

Візити в шибі від 4 год. до 60 гр. продає Книгарня Навч.-Тов. Шевченка Ринка 10.

розвиток, як на власний інтерес. Англія бачить ясно, що Німеччина хоче використати свою участь у Раді Ліги для оборони власних інтересів. Англія але поставила спочатку справу участі в Лізі і тепер бачить, що її треба піддати ревізії, в користь участі Польщі в Лізі.

На двох протилежних бігунах.

Посередництвом Франції.

Як відомо, Німеччина стоїть на непризнанні становищі, що ввійде до Ради Ліги тільки одна, бодай покищо. З огляду на таке непризнане становище Польщі, яка безумовно домагається місця в Раді. Франція мусить виступати в ролі посередниці і переконувати Німеччину, щоб погодилася на сусідство Польщі. Польська преса не згадує нічого про те, чи таких самих заходів не вживають Франція супроти Польщі. Коли вважити, що крім Польщі є кандидатами на постійне місце в Раді ще й інші держави і мають на це неслабий аргументи, завдання годовних держав, що заохотять усіх задовольнитися, стане шораз важче. Одною з перших суперниць є Іспанія, якої мовою, щодо чисельності, говорять у світі найбільше людей, після англійської.

Недостача в українізації.

Голос робітників в справі заведання українізації серед робітництва на Україні.

Харківські „Вісти“ з 25. лютого принесли коротку замітку робкора Каневського п. н. „Перший камінь щодо українізації пролетаріату“. Замітка цікава перш за все тим, що винишла з під пера робітника, а далі й тим, як робітник (очевидно національно свідомий!) дивиться на українізацію серед робітництва та як її розуміє. Він пише:

„Справа українізації серед урядників уже майже покинула. Не закриваючи очей, ми можемо сказати, що можливо, що навіть проти бажання деяких робітників, радянський апарат українізував. Інші ріш проведи українізацію серед широких кол пролетаріату. Тут потрібно інших заходів, потрібна „вихована робота“. Директна партія щодо національної справи каже нам, що наблизити пролетаріату міста до села, породити робітника з селянином, як найкраще, можна лише тоді, коли мовою селянина стане мовою робітника. На Україні все більше виникають нові українізовані культурні установи. Більшість провідників, а подекуди й центральні преси українізовані. Усею підготовку нову роботу щодо українізації пролетаріату пророблено, зараз треба лише з відповідною амплітудою взятися до діла. Одним з чинників у справі українізації є друковане слово. Отже подивимося, що ми маємо в дії справі сьогодні. Робітничі міста в більшості зрусифіковані, бо протягом віків їх виховували на російській мові. Коли ми подивимося зараз на загальну передплату робітникам на перодичної преси, то побачимо, що української преси серед робітництва дуже мало. Не будемо піддаватися причині того, а скажемо: головний чинник цього — відсутність популярної робітничої української газети. „Вісти“ на всіх таке офіційний державний орган. Не зміст цієї газети так і мову розповідаю на добре підготованого та сідомого читача, а крию того „Вісти“ за мало освідлюють ті питання, що найбільше цікавлять робітників. Потрібна робітнича газета з простою, зрозумілою мовою. Це буде певним каменем в будові українізації пролетаріату“.

Німецькі кредити для СРСР. Ще з кінцем минулого року не можна було навіть допускати такої можливості, щоб Німеччина дала СРСР довготерміновий кредит. Тепер справа цілком змінилася. Невдано, бо минулого тижня, фінансова комісія німецького парламенту прийняла проєкт частинних гарантій з боку уряду тих кредитів, що їх дає німецький промисел більшовикам. Німеччина дає свою гарантію на 60 відс. призначених для СРСР кредитів суми 300.000.000 нім. марок.

Що з кінцем минулого року не можна було навіть допускати такої можливості, щоб Німеччина дала СРСР довготерміновий кредит. Тепер справа цілком змінилася. Невдано, бо минулого тижня, фінансова комісія німецького парламенту прийняла проєкт частинних гарантій з боку уряду тих кредитів, що їх дає німецький промисел більшовикам. Німеччина дає свою гарантію на 60 відс. призначених для СРСР кредитів суми 300.000.000 нім. марок.

Що з кінцем минулого року не можна було навіть допускати такої можливості, щоб Німеччина дала СРСР довготерміновий кредит. Тепер справа цілком змінилася. Невдано, бо минулого тижня, фінансова комісія німецького парламенту прийняла проєкт частинних гарантій з боку уряду тих кредитів, що їх дає німецький промисел більшовикам. Німеччина дає свою гарантію на 60 відс. призначених для СРСР кредитів суми 300.000.000 нім. марок.

Що з кінцем минулого року не можна було навіть допускати такої можливості, щоб Німеччина дала СРСР довготерміновий кредит. Тепер справа цілком змінилася. Невдано, бо минулого тижня, фінансова комісія німецького парламенту прийняла проєкт частинних гарантій з боку уряду тих кредитів, що їх дає німецький промисел більшовикам. Німеччина дає свою гарантію на 60 відс. призначених для СРСР кредитів суми 300.000.000 нім. марок.

Що з кінцем минулого року не можна було навіть допускати такої можливості, щоб Німеччина дала СРСР довготерміновий кредит. Тепер справа цілком змінилася. Невдано, бо минулого тижня, фінансова комісія німецького парламенту прийняла проєкт частинних гарантій з боку уряду тих кредитів, що їх дає німецький промисел більшовикам. Німеччина дає свою гарантію на 60 відс. призначених для СРСР кредитів суми 300.000.000 нім. марок.

— Фальшивиники долларів. У Львові вони прештукують Леопарда Максимового його пам'ятника Ільши за фальшивими доларами. З 4-х доларів банкноти переробляють 10-доларовку.

— Пенсія на машину і новинні та-
орії. Чатачі пригукують собі нове
надання самолюбство чи бажання Фальшиво-
го студента Максимового на Лівий-
муніципалі, наділяючи йому свого батька
шанувального ім'я. Свідомо не на-
мало емітації і на розсудно причи-
сності молодого солдата. Йому стає

Дух злоби і безсилля.

Numerus clausus дає не лише на широкій світовій арені, але ще драстичніше проявляється у внутрішній політичній поведінці держав. Війна зі своєю розторопною силою зведе в нівець життя і парості одинокі людини. Numerus clausus нехтує й убиває життя і вартість цілих гуртів, клас, суспільностей народів.

Світова війна втягла в свій крутих воюючі сторони, ступено поширюючи базу нищення. Перевоорот, революція, насильне захоплення сильнішими територій слабших та тісно зв'язані з усім цим трактати ще поглибили базу дихотомії. Їх висвітлює, їх логічним висновком є numerus clausus, бо тільки при його обмежувачому діянні можна створити ілюзію сили, можна обманювати себе міражами величчя, можна думати про збереження добутого й нагнаного.

І тому таке широке, універсальне пригноблення має numerus clausus. Внутрі ще більше як на світовій арені.

Доля льонарського корабля.

„Бути або не бути“

Польська преса повторяє в різних формах думку висловлену паризьким кореспондентом „Курєра Варшавського“, що справа вступу Польщі до Ліги Націй рівняється проблемі: „бути або не бути Лізі Націй“. Від розв'язки цієї проблеми залежить доля Льонарського, а з ним усього європейського моря. У зв'язку з такою ультимативною ситуацією ростуть чутки, що всі великі держави є за призначення постійного місця Польщі: Англія, Франція, Італія, Еспанія, південно-американські держави, Чехословаччина. Нерішена є Бельгія, а неприхильна Швеція. Якщо Швеція є справді відокремлена у своїм становищі, тоді її старші сусіди переконають її про потребу зміни поглядів. Якщо ні, і розбіжність поглядів у Лізі Націй є більша, як це передає нині польська преса, тоді Ліга Націй радитиме не над новою Європою, а над рятівниками останніх частин мирозодного корабля, пущеного на Леманське озеро.

Модні воєни для панів на костюми, плащі, мундські сукні, шовки, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Стрию.

Проти тайної дипломатії.

Голос південно-африканської думки.

Головним аргументом, довода якого веде дискусію Англія, Франція та Німеччина щодо участі Ні-

О. Д.-Р. Г. КОСТЕЛЬНИК.

Нова доба нашої церкви.

Без власної могутньої ідеї ніяка організація не може розвиватися, ні нація, ні держава, ні Церква. Адже тільки жива ідея може дати одушевлення, яке потрібне, щоб перемогти всі перешкоди й досягнути мету. І ось тому Достойний Ювілей з деякими чеськими — що так скажу — „любителями“ унії, яким був бл. п. оломунський архієп. Стоян, організує відомі уніонні велеградські зїзди. Під оглядом безпосередньої можливості унії були ці зїзди до світової війни подвигом, який характеризує латинська фраза „sine spe et crederetur“. Володимира тоді сильна царська Росія, яка агітувала унію на своїй території. Тому й не диво, що римські круги не дуже то прихильним оком гляділи на велеградські зїзди. Але такі подвиги питомі для „людей будучості“. А нині велеградські зїзди мають офіційне призначення в Римі і численні свої відгуки в катол. світі: уніонні зїзди, „тижні“, чи як їх там звуть, стали просто потребою „духа часу“.

Реальне значіння мали велеградські зїзди в тому, що робили розголос унії, збуджували одушевлення і почасти почали спричинились до вироблення ідеології для унії.

Ось це була би загальна схема діяльності Митрополита Ювілейного — діяльності, що підготувала нову добу для нашої Церкви.

Прийшла світова війна і з нею обставини, про які ніхто й думати не міг. А воно є вірним, званим доповненням діяльності нашого Митрополита. Що передтим було неймовірним, стало вочисті дійсністю, а почасти можливістю. Були моменти, коли здавалося, що унія поширяться на цілу Україну, або бодай на значну нову територію. Очевидно, булаб це унія „від припадку“, як усі загальні історичні унії дотепер. Та надії розвіялись. Ще прикрише! Обставини так зложились, що для нашої Церкви, як через у життя це очінуємо, наступила катастро-

фа... Мабуть Провидіння, якщо вільно так говорити, має вже досить уній „від припадку“, — уній під пресією обставин. І тому законсервувало нас у Австрії, щоб з нашого кореня розвилася унія нового стилю, нового характеру; унія, що стоїтиме на своїх власних ногах і житиме й ростиме без „панської волі“, а своїми власними ідеями, сильними життєво й історично. Це нині вже кожному думаючому ясно, що унія, основана в історії на випадку, побудована на похилій площі, не зможе жити. І нині не потребує ні одна з тих державних властей, що панують на наших землях. А в світі нині — також у релігійно-церковному — нема спокою; стираються різні струї, воюються різними крикливими, приманчивими, релігійно-церковними ідеями. Без живої і яркої своєї ідеї унія не зможе жити. Адже нічого іншого нема, що могло би підтримувати її в житті.

Не треба й нині ні одній державній власті, але треба її українському народові для переведення релігійної культури, для зв'язку з катол. Заходом. Треба її Заходові як нові молоді соки. Треба її цілому історичному християнству, бо воно — особливо на наших землях — у новому положенні: сильні вороги проголосили засуд смерті на нього. А в такому положенні браття позинні собі подати руки й забути свої межусобоби.

Якаж може бути наша провідна ідея — ідея уній нової доби? Я вже сказав, що вона мусить бути живою і сильною життєво й історично. Я аповні свідомий того, що можуть мені закнуті обещування історичної унії і навіть незнання її перших. Чиж може бути більша ідея, як сполука з катол. Церквою? А це була, є і мусить бути чільною ідеєю унії. — Згода. Але „сполука“ це надто широке поняття — ціле життя вкладається в ній. Що отже і як розуміти під цєю „сполукою“? Авжеж передовсім догматичну єдність. І багатом, і католицизм і православний — здається, що ось тут суть річ. В дійсності оце догматичне порозуміння між Сходом (Греками й Українцями) і Заходом уже не раз в історії тріумфувало, а одначе історичні унії завжди

були слабкі і ніколи не сповняли надій, покладаєних на них. Значить, що головний „камінь преткновения“ між Сходом і Заходом не становлять догми. Шож отже? Ціле життя — життя, яке хоче задержати і розвивати свою індивідуальність, яке шукає сили, творчості, незалежності, або бодай рівнорядності. Візантія відпала від Риму тільки тому, що мала традицію політичної і культурної переваги над Заходом, а з впливом віків — усе на світі зміняється! — побачила, як її Запад випереджує політично і життєво, і що вона не зможе додержати кроку Заходові...

Відчувала Візантія, що прийде її піддатися життєвій гегемонії Заходу, перестати бути джерелом свого життя і приймати „воду життя“, яка з Заходу приплине до неї... Візантія, горда на свою світлу історію, не могла цього переболіти і шукала рятунку в сепараші. Догматичні ріжноти, ті марні дрібниці, які підносили Греки особливо в початках сепараші, були просто вишукані, щоб служити за покривку. І ось тому схибли всі праці катол. теологів, котрі розп'являють про догми і ще раз про догми, хочаби переконати православний Схід. На тому полі не виробиться ідеології для унії, ні не збудується мосту для православних. Православним треба дати не слова, але живий приклад гідної, славної для Сходу унії. На жаль, побоювання Візантії — треба сказати правду, хоч для декого, який її не зрозуміє як слід, може вона видаватися просто ересю — ті побоювання сповнились на унії, особливо на нашій. Догматичне вирівнювання — цеж самозрозуміла річ. Та ми вже сказали, що не в тому „камінь преткновения“. Адже перед сепарашією Візантії від Риму також була єдність у вірі, алеж була на Сході самостійність у життєвій творчості, сильний східний індивідуалізм приніс неощінені плоди для катол. Церкви, а не тільки для себе. Унії в історії заключались в упадку сил на Сході і ось у тому ціла трагедія унії.

(Продовження буде)